

30-AVGUST, 2024-YIL

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI FAVQULODDA VAZIYATLAR VAZIRLIGI
TIZIMIDA AYOLLARNING O'RNI

I.A.Raxmanova

Qashqadaryo viloyati favqulodda vaziyatlar boshqarmasi moliya iqtisod bo'limi bosh
iqtisodchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.13251044>

Annotatsiya. Ushbu maqolaning dolzarbligi shundaki, zamonaviy dunyoda xotin-qizlarning ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlardagi roli tobora muhim ahamiyat kasb etib, jamiyat va davlat boshqaruvi rivojiga qo'shgan hissasini inkor etib bo'lmaydi. An'anaviy qadriyatlar jadal rivojlanayotgan jamiyat bilan uyg'unlashgan O'zbekiston Respublikasi sharoitida xotin-qizlarning Favqulodda vaziyatlar vazirligi tizimiga integratsiyalashuviga alohida e'tibor qaratilmoqda. Bu nafaqat mazkur bo'lim faoliyati samaradorligini oshirishga yordam beradi, balki ijtimoiy barqarorlik va taraqqiyotning garovidir.

Kalit so'zlar: Favqulodda vaziyatlar vazirligi, xotin-qizlar, gender, moliyaviy-iqtisodiy.

THE ROLE OF WOMEN IN THE SYSTEM OF THE MINISTRY OF EMERGENCY
SITUATIONS OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

Abstract. The relevance of this article is that in the modern world, the role of women in socio-economic processes is becoming more and more important, and their contribution to the development of society and state administration cannot be denied. In the conditions of the Republic of Uzbekistan, where traditional values are combined with a rapidly developing society, special attention is paid to the integration of women into the system of the Ministry of Emergency Situations. This not only helps to increase the efficiency of this department, but is also a guarantee of social stability and development.

Key words: Ministry of Emergency Situations, women, gender, financial and economic.

РОЛЬ ЖЕНЩИН В СИСТЕМЕ МЧС РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН

Аннотация. Актуальность данной статьи заключается в том, что в современном мире роль женщин в социально-экономических процессах становится все более значимой, и их вклад в развитие общества и государственного управления нельзя отрицать. В условиях Республики Узбекистан, где традиционные ценности сочетаются с быстро развивающимся обществом, особое внимание уделяется интеграции женщин в систему МЧС. Это не только способствует повышению эффективности деятельности данного ведомства, но и является залогом социальной стабильности и развития.

Ключевые слова: МЧС, женщины, гендер, финансово-экономический.

30-AVGUST, 2024-YIL

Ayollarning Favqulodda vaziyatlar vazirligidagi ishtirokining moliyaviy-iqtisodiy jihatlarini o'rganish, ularning kasbiy rivojlanishi va martabasini o'sishi uchun mumkin bo'lgan to'siqlarni hamda rag'batlantirib borish yo'llarini aniqlash imkonini beradi. Bu boradagi kamchiliklar va erishilgan yutuqlar tahlili mazkur sohada xotin-qizlarning ahvolini yaxshilashga qaratilgan chora-tadbirlar ishlab chiqishga asos bo'lmoqda. Bundan tashqari, xotin-qizlarning oila va jamiyatdagi o'rni muhimligiga alohida e'tibor qaratilishi jamiyatning barcha a'zolariga teng imkoniyatlar yaratish maqsadida, ularni oiladan tortib davlat tashkilotlarigacha qo'llab-quvvatlashni zarur deb hisoblayman.

Davlatimiz tomonidan gender tengligi va ijtimoiy adolatni ta'minlashda ayollarning tabiiy ofatlarni boshqarishdagi ishtirokini hamda moliyaviy mablag'larni iqtisod qilishdagi faoliyatini yo'lga qo'yishga qaratilgan. Bu, o'z navbatida, har qanday davlatning barqaror rivojlanishining asosiy omili bo'lgan xotin-qizlar salohiyatidan to'liq foydalanish imkonini beradi.

O'zbekistonda favqulodda vaziyatlarda aholiga tez va samarali yordam ko'rsatishga qodir xizmatlarga ehtiyoj ortib borayotgani zamonaviy davrning umumiy tendensiyalarini aks ettiradi. Shu jumladan texnogen va ekologik xavflarning o'sishi, shuningdek, nazoratsiz shaharlashuv bilan bog'liq muammolar mavjud. Xodimlarining malakasi va professionalligi jamiyat xavfsizligi va farovonligiga bevosita ta'sir qiladi. Xavf tug'dirayotgan shoshilinch sharoitlarda odamlarga yordam berish qobiliyati, maxsus tayyorgarlik, stressga qarshilik va jismoniy chidamlilik qutqaruvchilarning asosiy fazilatlarini hisoblanadi.

Butun dunyoda bo'lgani kabi O'zbekistonda ham yuqori jismoniy faollik bilan bog'liq va hayot uchun xavf tug'diruvchi kasblar an'anaviy ravishda erkaklar hisoblangan. Ammo bugungi kunda jinsi, yoshi yoki etnik kelib chiqishiga asoslangan chegaralar xiralashgani sababli, kasbiy sohada gender ajratishni yo'q qilishga intilish mavjud. O'zbekiston ayollari qat'iyat va mas'uliyat talab qiladigan "erkak" kasblarini tobora ko'proq tanlamoqda. Bu tendentsiya hukumat tuzilmalariga, jumladan, ayollar tobora ko'proq rol o'ynay boshlagan xavfsizlik kuchlariga ham tegishli.

O'zbekiston Favqulodda vaziyatlar vazirligida xizmat ko'rsatishda gender tengligi tamoyili gender tengligining zamonaviy tendensiyalarini aks ettiruvchi va xalqaro standartlarga mos keladigan qonunchilikda mustahkamlangan standartdir. Shu o'rinda, Favqulotda vaziyatlar vazirligi tizimida xotin-qizlarni qo'llab-quvvatlash to'g'risida O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining 2022 yil 27 aprel kunidagi KQ-340-sonli qororiga asosan "Yil ayoli" hamda "Gender tengligi" bo'yicha qaror qabul qilingan. Bundan tashqari O'zbekiston Respublikasi FVVgi tomonidan 2023 yil 28 sentabr kunidagi "Hon atlas" festevali o'tkazish

30-AVGUST, 2024-YIL

to'g'risidagi, faol, iqtidorli, tashabbuskor hotin-qizlar o'rtasida "Zulfiya" mukofoti soxibalarini tanlash to'g'risidagi tadbirlar va ko'rik-tanlovlar o'tkazish to'g'risida buyruqlarni ijrosi boshqarmamiz xotin-qizlarning hayotdagi faolligini oshirishdan iboratdir.

O'zbekiston Respublikasi Favqulodda vaziyatlar vazirligi (FVV) tizimidagi xotin-qizlarning ahvolini o'rganish natijalarini muhokama qilar ekanmiz, ularning ushbu sohadagi ishtiroki bilan bog'liq bir qator muhim jihatlarni ajratib ko'rsatishimiz mumkin. Masalan tashkilotimizda muntazam ravishda o'tkaziladigan ekskursiyalar, dam olish maskanlariga sayohatlar uyushtirish, oila a'zolari bilan madaniy hordiq chiqarish uchun kino, konsert, teatr tomoshalariga yuborish ham bunga yaqqol misol bo'la oladi.

O'zbekiston ayollari bu sohada oddiy rahbarlikdan tortib, yetakchi mutaxassislikkacha bo'lgan turli lavozimlarni egallaydi. Qutqaruvchilar yoki o't o'chiruvchilar kabi ba'zi ixtisoslashgan ravishda erkaklar ustunlik qiladigan kasblarda ularning ulushi pastligicha qolayotgan bo'lsa-da, ayollar bo'limda boshqaruv, ta'lim, tibbiyot va moliya kabi sohalarda tobora ko'proq qatnashmoqda.

O'zbekiston Favqulodda vaziyatlar vazirligi tizimida xotin-qizlarga ushbu o'ta muhim sohaga salmoqli hissa qo'shish imkonini beruvchi kasblarning keng doirasi mavjud. Biroq, amalda ayollarning kamligi mavjud bo'lib, bu ularning favqulodda vaziyatlarga to'liq qo'shilishi uchun to'siqlarni ko'rsatishi mumkin. Xususan, O'zbekiston Favqulodda vaziyatlar vazirligi tizimida ishlayotgan ayollarning kasbiy faoliyatining o'ziga xos xususiyati tufayli oila qurish qiyinroq. Shuningdek, madaniy me'yorlar va ijtimoiy umidlar ayollarning kasb tanlashida muhim rol o'ynaydi. Misol uchun, ayollarning 65 foizi ijtimoiy bosim, ish va oilaviy mas'uliyatni muvozanatlashda kasb faoliyatini o'sishi va rivojlanishiga ta'sir qiluvchi muhim omil sifatida ko'rsatdi.

Vazirlik tizimida xotin-qizlarning faoliyati o'rganilganda e'tibor va yanada kuchaytirishga arziydigan muhim jihatlar aniqlandi. Moliyaviy va iqtisodiy masalalar, jumladan, daromad barqarorligi va ijtimoiy kafolatlar ayollarning ushbu kasbiy sohani tanlashiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi, qayta ko'rib chiqish va takomillashtirishni talab qiladi. Kasbiy faoliyat va oilaviy majburiyatlarni uyg'unlashtirishdagi qiyinchiliklar tegishli qo'llab-quvvatlash choralari bilan bartaraf etilishi mumkin bo'lgan qiyinchiliklarni keltirib chiqaradi.

Favqulodda vaziyatlar vazirligidagi ayollarning qariyb 60 foizi ish va oilaviy mas'uliyatni uyg'unlashtirishda qiynaladi. Shuningdek, fikrimizcha ayollarning 80 foizining kasbiy o'sishi va oila farovonligiga erishishda oila va jamiyat tomonidan qo'llab-quvvatlanishini zarur deb hisoblaymiz.

30-AVGUST, 2024-YIL

Moliyaviy-iqtisodiy masalalar shuni ko'rsatdiki, Favqulodda vaziyatlar vazirligi tizimida mehnat qilayotgan ayollarning 55 foizi barqaror daromad va ijtimoiy kafolatlar tufayli ushbu sohani tanlaydi. Biroq, ishtirokchilarning atigi 20 foizi ish haqini boshqa sohalarga nisbatan ancha raqobatbardosh deb hisoblaydi.

Favqulodda vaziyatlar vazirligi xodimlarining 30 foizini ayollar tashkil etishiga qaramay, faqat 10 foizi yuqori boshqaruv lavozimlarini egallaydi. Shu bilan birga, Favqulodda vaziyatlar vazirligi tizimidagi ayol xodimlarning 75 foizi oliy ma'lumotga ega bo'lib, bu kasbiy tayyorgarlik va malaka jihatidan salmoqli yutuqdir. Jumladan, Qashqadaryo viloyatida ushbu tizimda 2,5% ayollar faoliyat olib boradi, ulardan yuqori boshqaruv lavozimlarida deyarli yo'q, oliy ma'lumotga ega ayollar 3% ni tashkil etadi.

O'zbekiston Favqulodda vaziyatlar vazirligi tizimida xotin-qizlarni rag'batlantirish, martaba oshirish hamda ijtimoiy va kasbiy moslashuvi jihatlarini yanada chuqurroq va har tomonlama o'rganish zarurligini ta'kidlaydi.

Ushbu sohadagi, qo'llab-quvvatlash va rivojlanish dasturlarini e'tiborga olib, gender tengligini ta'minlashga qaratilgan tashabbuslarni, jumladan, murabbiylik dasturlari, kadrlar tayyorlash va kasbiy mahoratni oshirish orqali rivojlantirish muhim ahamiyatga ega.

Xulosa qilib aytganda, ayolning oila va jamiyatdagi o'rni beqiyosdir. Ayol o'zining go'zalligi, nazokatiligi, sadoqatiligi bilan birga kuchli, irodali, sabrli shaxs hisoblanadi.

Zamonaviy o'zbek ayoli bugungi kunda oilada mehribon ona, vafodor yor, saranjom oila bekasi bo'lish bilan bir qatorda harbiy xizmatchi erkaklar bilan elkama-elka bo'lib og'ir, mas'uliyatli va sharaflil sohada faoliyat yuritib kelmoqdalar.

REFERENCES

1. Maqola shaxsiy fikrlar asosida yozilgan va fikr yuritilgan. **I.A.Raxmanova** Qashqadaryo viloyati favqulodda vaziyatlar boshqarmasi moliya iqtisod bo'limi bosh iqtisodchisi. 2024y